

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Repetitio Clem. I. Ut Clericorum De Officio Ordinarii

Aufréri, Étienne

Leodii, 1702

Quæstio Nona. Quæritur, qualiter Clerici de incontinentia sint puniendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63069](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63069)

perpetuum carcerem post depositionem æquiparatur pœnæ mortis, & rarissimè debet infligi, nisi ut dictum est pro istis gravissimis sceleribus: posset tamen delictum adeò perniciosum esse exemplo, & qualificatum ut traderetur illicò post depositionem judici seculari, ut *in cap. novimus alleg. cap. cum non ab homine*, & *ibi Sicut. post Pet. de Ancha*. & *in cap. at si Clerici de judi.*

ADDE

An Clericus ad perpetuos carceres condemnari possit, Vide Ignatium Lopes in praxi Crimin. cap. 140. ubi latissimè & doctissimè de perpetuis carceribus, quod de jure non obtineat, adeò si iudex eam imponat pœnam, sententiam fore nullam. De jure verò canonico tantum locum habere. Vide aliquid per Menochium in arbitra. q. 89. n. 9. Matth. Boyst D.

Quæ autem crimina dicantur publica secundum jus Civile. vide *in l. 3. in fin. ff. de prævar.* & *ibi Bart. & Io. de Imol. in l. fin. ff. de priva delict.* & *in l. 2. ff. de concussi.* secundum jus canonicum omne crimen dicitur publicum, quia ad publicum iudicium spectat puniri, ut *in cap. de crimina. de collu. detegen. in glo.*

QUÆSTIO NONA.

Quæritur, qualiter Clerici de incontinentia sint puniendi.

IN concubinario multæ sunt pœnæ, de quibus *in tit. de cohabitatio. Clericorum & mulierum, per totum, & per Hosti. in sūma eodem tit.*

ADDE

162 REPETITIO CLEM. I.
ADDE DE CONCUBINARIORUM
pænis, donatione in focarias, & 4. vitijs
clericorum.

Nota, Rebuffus in concordatis Gallia, rit. de publicis Concubinarijs cumulavit 30, pœnas concubinariorum admodum luculenter explicatas, quarum aliquot tantum lubet subijcere.

1. Suspensus est Clericus de jure ab officio, itemque à perceptione fructuum beneficij, & fructus converti debent in fabricam, vel in aliam utilitatem Ecclesie Panormitanus in ca. vestra. de cohabit. clericorum. Et ipso jure suspensus est sine declaratoria si sit notorius. glo. & Dd. in ca. cum non liceat de prescript.

2. Si monitus Clericus non dimiserit, privari debet omnibus beneficijs.

3. Infamis est, nec obtinet honores, vel dignitates, vel officia.

4. Si perseverans in concubinato fructus beneficii receperit, res restituere tenetur.

5. Si post dispensationem iterum aliquam concubinam receperit, perpetuo fit inhabilis, tam ad dignitates quam ad beneficia.

6. Non potest domi suæ filios suos concubinarios & bastardos habere vel alere,

7. Sacerdos concubinaris decem annis pœnitere debet, nec absolvi potest nisi cum effectu à concubina fuerit separatus.

8. Missam concubinarij nemo audire, neque etiam Sacramenta ab eo recipere, nisi Baptismi,

pœ-

penitētia & Eucharist. in mortis necessitate debet

9, *Exclusus est à potestate standi in choro, neq̄ potest habere distributiones quæ aliis accrescunt.*

10 *Rescriptum post suspensionem vel depositionem obtentum non valet,*

11 *Subditi non tenentur eis solvere decimas.*

12 *Repellitur à promotione ordinum.*

13 *Concubinario potest interdici bonis, sicut mulieri luxuriosa.*

14 *Clericus concubinaris focaria sua nihil donare neque legare potest, argum, à milite ad clericum l. 2. C. de donat. inter virum & uxorem. Et si fiat, nihil valet, sed fisco applicatur. Benintendus decis. 22. & L. Claud, cum seqq, de his quibus ut indignis. Alias poenas vide apud Rebuffum dicto. loco.*

Potest tamen Clericus concubinaris concubinae, vel spuris suis favore alimentorum, vel studiorum, vel dotis, vel etiam meritorum causa donare, vel legare. Verum id non excessivè, sed tantum quoad sufficientiam alimentorum quod amplius est, cassum & irritum est, de quibus vide egregiè Marthesilanum sing, 146. Corsetum sing. Spurius, Iosephum in communibus opinionibus conclus. 1. Duennam in reg. 353, Item Gabrielium in com. opin. lib 6, concl, 1. De alimentis. Cepollā cautela 38 Lupum de donat, §. 23.

His addendum putavi 4, esse vitia quæ potissimum in Clerico sive Ecclesiastica persona repre-

bensibilia sunt, 1. Publica incontinentia sive concubinatus.

Secundum, Pluralitas beneficiorum, ex qua novem magna promanant inconvenientia, que ponit Iohan. 22, Pontifex in extrau, Execrabilis.

Tertium negligentia divini officii.

Quartum, nimia pompa ac preciosior cultus in victu & vestitu, contra vel ultra decentiam Clericalem, de quo plenè tit. de vita & honestate Clericorum. Sic D. Bernard ad Eugenium Papam. Quid sibi vult, quod Clerici aliud esse, alii videri volunt: nempe habitu Milites, quæstus Clerici, actu neutrum exhibent?

Idem D. Bernardus super cantica, Intuere quomodo Clerici incedant nitidi, & ornati, circumamicti varietatibus, tanquam sponsus de thalamo suo procedens, quod de malis utique dicitur Idem Bernardus de iisdem. Conceditur tibi ut si bene deservis, de altari vivas, non autem de altari luxurieris. ut tibi compares inde aurea frena, sellas depictas, denique præter necessarium aut simplicem victum, quicquid de altari retines, tuum non est, rapina est, sacrilegium, quia res pauperum non dare pauperibus, par crimen sacrilegii esse dignoscitur, vide glos. in prag. sanctione in proemio. & cap. Episcopus 12. qu. 1. Mattheus Boiss D.

¶ Variè tamen loquuntur jura in modo procedendi: aliqua volunt triplicem monitionem requiri: alia volunt

lunt immediate suspendi : alia deponi, dicit tamen Hostien. *in cap. 2. de coha. Cler. & muli.* quod erit in arbitrio iudicis, quam pœnam debeat imponere.

Nam quodcumque jura varias pœnas imponunt, optio datur iudici. 21 qu. 2. *in sum. 34 distinct. ca. fraternitatis Sicul. in cap. sicut. de cohab. Cler. & mulie* imposita tamen una pœna non poterit ad aliam transire, nisi contumacia crescente. 1. *prætor edixit ff. de injur. cum ibi not. fa. quod no. Barto in l. 1. ff. vi bonorum ra.* cum pœnæ injunguntur disiunctivæ, aut nisi constet plures pœnas simul pro eodem delicto esse inflictas.

Dicit tamen idem Sicul. *in cap. at. si Clerici de judi.* quod in hoc delicto fornicationis semper iudex declinet ad mitiorem partem, quia pauci ut dicit Gregorius sine vitio incontinentiæ reperiuntur. 1. *distinct. cap. quia tua.* & quia hodie defectus nostri temporis, in quo non solum merita sed etiam corpora hominum defecerunt, non patitur censuram antiquorum canonum manere, ut *in præalle. cap. fraternitatis*, & melius est, à Deo redargui de misericordia, quam de severitate 26 q. *ulti. cap. alligant.*

Dicit tamen Anton. *in præalleg. cap. at si Clerici*, ad quem Ioan. de Imol. in præsentī Cle. remittit. Quid si 118 fornicatio est notoria vel scandalosa aut diu continuata, est digna depositione *de excess. præla. cap. quam sit de ij testi. cap. ex parte ade.* ubi tex. quod pro simplici fornicatione potest quis suo beneficio privari. Si non habes 119 illas qualitates: tunc si committitur cum moniali idem.

A D D E

Hunc locum ad verbum expressit glossa in verbo, *alijs*, in pragmatica sanctione tit. de publicis concubinarijs. Adde, Quod etiam ipse D.

D, Paulus, qui vas electionis dicitur, aculeis
& stimulis carnis divexatus sit, cap. si Paulus
32 qu. 5. ubi fragilitatem suam considerans ex-
clamat. Infelix ego homo, quis me liberabit
de corpore mortis hujus? Et 2. Corinth ca. 12
Datus est mihi (inquit) stimulus carnis, qui
me colaphizet, Pauci igitur sine vitio carnis,
vivunt, & arctissima est vita continentia. La-
tè Lucas de Penna in l. mulieres. C. de incolis.
libr. 10 Sic Mantuanus Eclog, 1. in persona
Formionis.

Tu quoque ut hinc video, non es ignarus amo-
rum: Respondit Faustus.

Id commune malum, semel insanivimus omnes.

Propterea Alciatus Emb 76 potentiam cu-
pidinis exprimere volens, puerum finxit altera
manu flores, altera piscem gestantem, ut sig-
nificaret cupidinem tam in Mari quam in terra
potentiam suam exercere, Huic respondet illud
Virgilij lib. 3. Geor. Omne adèd genus in terris,
hominumque ferarum, Et genus equoreum, pe-
cudes pictæq; volucres. In furias, ignemq; ruunt,
amor omnibus idem.

Idem Virgilius Ecloga 10.

Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.

Omnia vincit amor, quid enim non vinceret ille
Sic hoc loco excurrere libuit Matth. Boyß. D.

Tamen dicit ibi Siculus, quod hoc ultimo casu non
committitur simplex fornicatio, imo tria concurrunt

crimina, videlicet adulterium, quia sponsa Dei: sacrilegium, quia lædit sacrum; incestus, quia consanguinea nostra, quia filij Dei sumus: & de quolibet istorum potest accusari, de quo glo. nov. in cap. virginibus 27 qu. 1. & de pœna istorum 27 q. 1. cap. si quis Episcopus & ca. si quis monacha & c. si quis rapuerit.

Idem si cum virgine vel cum nupta & distinct. cap. si quis Clericus 2. qu. 7. cap. lator cap. cum non ab homine de judi. Idem si cum consanguinea, ut ibi. no, Idem si cum filia spirituali. 30 qu. 1. cap. non debet. Idem si cum soluta non virgine, si eam duxerit in uxorem de facto, in præalleg. cap. fraternitatis, & & distinct. cap. si quis à modo. Qui cle. vel vo. cap. 2.

A D D E

Clericus monialem cognoscens, tria committit scelera. sacrilegium, adulterium, incestum. Adde & stuprum. Ita Menochius casu arbitr. 389 num. 22 23 24 Cachera. decis. 103 Dias in praxi criminali 83 ca. ubi doctissimus Lopes in suis Comm. Item Clericus notorius fornicator ipso jure est suspensus ab officio, sine declaratoria sententia. Prepositus in cap. nullus 32 distinct. Declarat Panor. in cap. vestra de cohabitatione clericorum. Clarus in crimi. in verbo fornic. num. 4. & latissimè profequitur glo. in pragmatica sanctione tit. de concubina. in verbo suspensus. Item ex fornicatione clerici adhuc tria oriuntur mala, præter eas pœnas, quas supra sub. nu. 117 retuli. Primum propter publicum concubinatum scandalizantur corda laicorum. Secundò vituperatur eo-

168 REPETIT. CLEM. I.

rum officium Ecclesiasticum. Tertio præbetur alijs materia peccandi. cap. si mala 2. q. 5. ca. significasti. de adulterio ca. magna de voto. Abstineat igitur, clericus à concubina, caveat hæc omnia mala, habeat in memoria hæc carmina.

Fœmina corpus, opes, animam, vim, lumina, vocem

Polluit, annihilat, necat, eripit, orbat, acerbatur,

Debilitat, perdit, necat, odit, destruit, aufert, Corpus, opes, animam, consortia, fœdera, famam.

Graviter Inno. 2. in hunc modum ait, Decernimus ut Clerici, qui concubinam habent, Ecclesiastico beneficio prorsus careant. Cum enim sint templum & vasa Domini, & Spiritus sancti sacrarium esse debeant, indignum est ipsos cubilibus & immunditijs deservire: cap. decernimus distinct. 28 Matthæus Boyss. D.

Si simpliciter cognovit nec concurrat aliqua de qualitatibus prædictis, relinquatur arbitrio judicis, ut consideratis circumstantijs & scandalo insurgente, & consuetudine patriæ apponat pœnam quam magis viderit ad mitiorem partem declinando, ut præmissum est, & tenet Sicut, in præalleg. cap. sicut Continentia, enim in sacro ordine non est voti taciti vel expressi not. docto. in cap. cum olim de Cler. conjugata. Fran. in rubrica qui Clem. vel Jo. An. in cap. 1. de vo. lib. 6. in novella.

Ideo ordo sacer essentialiter non impedit nec dirimit matrimonium, Ad hoc quod not. Ioan. An. in regula Semel

DE OFFIC. ORDI. 169

vel Deo de regulis juris lib. 6. in no. Sed hoc est ex constitutione Ecclesiae 32. *distin.* & 28. *distinct.* per totum & tempore primitivae Ecclesiae licebat praesbyteris, & sic constitutis in sacris uxorem ducere. *cap. quoniam cap. aliter 31. distinct.* dum modo die celebrationis abstinerent à conjugibus: postea in occidentali Ecclesia venit prohibitio ut constituti in sacris deberent continere, *dicto cap. aliter & cap. Nicaena.*

ADDE DE CLERICORVM Marrimonio.

Clericis à principio nascentis Ecclesiae interdictum fuit matrimonium, ut ex canone Apostolorum 25 ostendit Couvaruvias de sponsalibus part. 2. cap. 6. §. 3. de impedimentis matrimonij, ubi plures citat auctores, & eum sequitur alios referendo Ignatius Lopes ad Bernard. Dias in praxi cano. cap. 80 in tit. A Centuriatores Magdenburgens. Cent. II cap. 7. asserunt, Henricum 4. novo edicto prohibuisse conjugia sacerdotum, quod verum non est. Nam Lambertus Schaffnaburgensis suam historiam Germaniae scripsit circa annum 1077 de gestis Henrici 4. ubi haec expressa verba habet, Hildebrandus Papa cum Episcopis Italiae conveniens frequentibus synodis decrevit, Ut secundum instituta antiquorum canonum praesbyteri uxores non habeant, habentes aut dimittant, aut deponantur. Nec quisque amodo ad sacerdotium admittatur, qui non in perpetuum continentiam, vitamque coelibem profiteatur; Haecenus Schaffnaburgensis Monachus Hirsfeldiensis in suo Chronico De celibatu Clericorum, quod is jure Apostolico rectissime sacris ordinibus annexus sit. tradit Bellariminus tomo 1. controversia 5. lib. 1. cap. 19 Matthæus Boysß Doct.

Et dicit Fran. ubi supra quod hoc præceptum dat materiam illaqueandi plures animas propter fragilitatem nostram, Ideo creditur quod sicut Ecclesia indixit hoc præceptum continentiae quod quandoque revocabit, & erit conveniens dicto Apostoli revocatio qui dicit 1. *Ad Corin. 7. de virginibus præceptum non habeo, consilium autem do.* Et dicit Sicul. in dicto capite. cum olim, quod pro bono & salute animarum esset salubre statutum ut volentes continere & mereri relinquerentur voluntati eorum: non volentes autem continere, possent contrahere, nam experientia docente prorsus contrarius effectus sequitur ex illa lege continentiae, cum hodie non vivant spiritualiter nec sint mundi, sed illicito coitu maculentur eorum gravissimo peccato, ubi cum propria uxore esset castitas, dicto capite *Nicens.*

ADDE

Hæc omnia ad verbum habet glo. in pragmatica sanctione ti. de concubinariis. in verbo Continere. Vbi tradit ob scandalum evitandum præbyterii matrimonium interdictum, Matthæus Boys. doct.

Vnde deberet (ut dicit] Ecclesia facere sicut bonus medicus, ut si medicina experientia docente potius officit, quam proficit, eam tollat, & quod Ecclesia possit tale statutum facere, no. etiam *Hostien. in cap. rursum. Qui Cleri. vel voventes & præposi. super illa rubrica.* sed dicit Francisc. in cap. si. de frigi & male. quod si daretur Cler. in sacris constitutis matrimonium contrahendi licentia, eveniret magnum scandalum, illud ideo consulti evitandum & de hoc alias fuit habitus sermo in consilio Basilien. sed non ausi consilium illud permittere & merito, tantum enim Deo placet integritas corporis q. ex virgine nasci voluit, 27 *quest. 2. §. cum ergo & c. in veta*

ADDE

Virginitas, non tantum ex eo præcipue com-
men-

emendatur quod Dominus noster Iesus Christus ipse
 virginitatem servavit, sed etiam matrē virgi-
 nem, ex qua nasceretur eligere voluit, & prop-
 terea plus amat virgines, quam alios, quia illa
 ipsius Domini nostri virginitatis imitatrices sunt
 & sponte tribuunt, quod ipsis non est, ab initio
 imperatum. Virginitatis autem plura sunt prae-
 conia. Primum quia virginitas supergreditur con-
 ditionem humana natura, per quam homines
 assimilantur ipsis Angelis. 2. virginitas soror est
 angelorum. glossa in ca. nuptia. 32. q. 3. virgi-
 nitas templum Dei facta est, cap. tollerabilius 32
 q. 5. 4. cum Virginibus Deus tanquam in suo tem-
 plo degit, & tales in caelis semper agnum sequun-
 tur, quocumque jerit 5. virginib. solis conceditur
 dicere illud canticum novum de quo Ioa. in Apoc.
 cap 14. 6. hac Angelica virtus tanti meriti est a-
 pud Deum, ut etiam profit parentibus ad salu-
 tem, quando proles eorum in virginitate perse-
 verat per textum, in ca. Salubriter 33 q. 5. inde
 7. recte dicitur quod virginitas ea sit, quae Para-
 disum replet, per cap. Nuptia 32 q. 1. Et cum
 hanc gratiam nemo sua virtute assequi queat,
 nisi divina gratia juvetur, itaque eam dilectis-
 sima mea filia Barbara Boys suapte sponte ad
 Hortum B. Mariae, velata ex animo precor, cujus
 amore haec scribere volui. Plura privilegia virgi-
 nitatis vide apud Fulvium Paccianum, lib 2. ca.
 2. Quis probare debeat, & Cassaneum in Cata-
 logo gloria mundi par. 2. considera. 11. & 12.
 Matth. Boys D.

172 REPETIT. CLEM. I.

321 *Causas autem quare Clericis sit interdicta castitas tradit Ioan. An. in cap. Quod a te. de clericis conjugatis. Contra luxuriosos Cleric. & domos & ostia mulierum, Causa fornicationis, frangentes, vide quid notet Io. Faber in institut. Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur in verbo amore.*

A D D E.

Faber ibi tradit naturale esse, quod animalia appetitu, & fervore conjungendi ex presentia famella commoveantur, quod vero ostia & domos effringant aut rumpant, tali fervore concitata, Id plenè contra naturam esse. Addit si id in animali contra naturam sit, multò fortius in homine, & plusquam bestiales esse eos homines, qui mulierum fores effringunt, & quasi verres spumantes, Tauri petulantes, fœtore hircino aërem insipientes villam circumeunt: Idem eodem loco refert Minsing. in institut. Si quadrupes pauperiem fecisse. Matth. Boys D.

Q U Æ S T I O. IO

Quoniam dicitur correctionem clericorum ad episcopum pertinere. Itaque quæritur. An etiam exempti delinquentes in territorio per ordinarium Coerceantur.

ET præsupposito quod ratione delicti non sortiantur forum. Guilher. hic, relatus à Fran. dicit quod multi multa in hoc scripserunt, maxime Hosti, in summa. in tit. de privileg. §. fi. Io. Mo. & Dominicus in ca. Episcoporum. eo. tit. lib. 6. de quo etiam, nõ. de privileg. cap. tuarum & ibi aliquid per Sicul. Tamen quia secundum Guilher. duo sunt hodie genera clericorum, quorum